

Sygn. akt VIII U 257/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy - Klimek
Protokolant:	Małgorzata Skirło

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2017 r. w Gliwicach

sprawy B. D. (D.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania B. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 5 stycznia 2017 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Jolanta Łanowy – Klimek

Sygn. akt VIII U 257/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 stycznia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu B. D. prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Powołując się na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wskazał, że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił wymaganego 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego a jedynie 19 lat, 5 miesięcy i 29 dni a nadto nie osiągnął wymaganego wieku 60 lat.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do emerytury. W toku postępowania wskazywał, iż nie zgadza się z podstawą prawną wydania decyzji odmownej, gdyż spełnia warunki do przyznania mu emerytury górniczej na podstawie art. 50a ust.1 ustawy a nadto po przyznaniu prawa do obecnie pobieranej emerytury górniczej przepracował 30 miesięcy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Dodatkowo ZUS wskazywał, iż ubezpieczony od stycznia 2006r. jest uprawniony do emerytury górniczej bez względu na wiek, natomiast decyzją z dnia 11 lutego 2014r. przyznano mu prawo do kolejnej emerytury

górnictwa w wieku 50 lat na podstawie art. 50a ust. 2 ustawy i zastosowano 24% kwoty bazowej obowiązującej na dzień 1 stycznia 2014r. na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy. ZUS wskazał, iż obecnie brak podstaw do przyznania prawa do kolejnej emerytury górniczej w wieku 55 lat a w konsekwencji brak też podstaw do zastosowania ponownie 24% aktualnej kwoty bazowej.

Sąd Okręgowy w Gliwicach ustalił:

Ubezpieczony B. D. urodził się (...)

Od 31 grudnia 2005r. jest uprawniony do emerytury górniczej bez względu na wiek w myśl art. 48 i 49 ustawy emerytalnej.

Ubezpieczony kontynuował zatrudnienie.

Decyzją z dnia 11 lutego 2014r. ZUS ustalił ubezpieczonemu z dniem 1 stycznia 2014r. prawo do emerytury górniczej w związku z ukończeniem 50 lat tj. w oparciu o art. 50a ust. 2 ustawy emerytalnej. Do obliczenia świadczenia zastosowano 24% kwoty bazowej obowiązującej na dzień 1 stycznia 2014r. w związku z przepracowaniem 30 miesięcy po przyznaniu prawa do emerytury.

W treści decyzji ZUS zaliczył ubezpieczonemu 28 lat i 3 miesiące okresów składkowych oraz 1 rok i 9 miesięcy okresów nieskładkowych. Do 48 miesięcy pracy górniczej zastosowano przelicznik 1,8, do 284 miesięcy pracy górniczej zastosowano przelicznik 1,5, zaś do 6 miesięcy pracy górniczej zastosowano przelicznik 1,4.

Po ustaleniu prawa do kolejnego świadczenia ubezpieczony nadal kontynuował zatrudnienie.

W dniu 21 grudnia 2016r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury.

Zaskarżoną decyzją z dnia 5 stycznia 2017r. (...) Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, w oparciu o art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazując iż ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił wymaganego 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego a jedynie 19 lat, 5 miesięcy i 29 dni a nadto nie osiągnął wymaganego wieku 60 lat.

ZUS przyjął, iż ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. posiada 19 lat, 5 miesięcy i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Do pracy w warunkach szczególnych organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu 19 lat, 5 miesięcy i 7 dni (praca górnicza).

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji kwestionując podstawę prawną jej wydania i podnosząc, że spełnia warunki do przyznania mu emerytury górniczej na podstawie art. 50a ust.1 ustawy emerytalnej.

Sąd ustalił, iż ubezpieczony 55 lat życia ukończył z dniem 16 września 2015r. i nie ukończył 60 lat życia. Nadto nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Okoliczności te nie były sporne.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego. Stan faktyczny sprawy nie był sporny. Przedmiotem sporu jest natomiast interpretacja przepisów ustawy emerytalno – rentowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było, czy ubezpieczony ma prawo do kolejnej emerytury w oparciu o inną podstawę prawną a konsekwencji również do przeliczenia świadczenia z zastosowaniem nowej kwoty bazowej do części socjalnej świadczenia tj. 24%.

ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2016r., poz. 887) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl art. 184 ust. 2 ustawy – w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013r. tj. w dacie złożenia wniosku oraz wydania zaskarżonej decyzji – emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Na podstawie tego przepisu, prawo do emerytury w obniżonym wieku, przysługuje ubezpieczonemu, który w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999r. spełnił warunki w zakresie posiadania ogólnego stażu pracy oraz pracy wykonywanej w warunkach szczególnych a nie osiągnął wymaganego wieku.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek cytowanego wyżej przepisu, gdyż nie ukończył wymaganego wieku 60 lat ani na dzień 1 stycznia 1999r. nie wykazał wymaganych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych – czego odwołujący nie kwestionuje.

Ubezpieczony zakwestionował natomiast podstawę prawną odmowy świadczenia domagając się ustalenia prawa do nowej emerytury górniczej na podstawie art. 50a ust 1 ustawy.

Sąd wskazuje, że ubezpieczony od 31 grudnia 2005r. ma ustalone prawo do emerytury górniczej bez względu na wiek – w oparciu o art. 48 i 49 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Po zmianie przepisów, odpowiednikiem art. 48 ustawy jest art. 50e ustawy, który określa przesłanki nabycia emerytury górniczej bez względu na wiek.

Jak stanowi art. 50e ust. 1 ustawy prawo do górniczej emerytury, bez względu na wiek i zajmowane stanowisko, przysługuje pracownikom, którzy pracę górniczą wykonywali pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres wynoszący co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem ust. 2.

Z kolei przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej ze względu na wiek określa art. 50a ustawy.

Według treści art. 50a ust 1 ustawy prawo do emerytury górniczej, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej, wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust.1
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie zaś z ust. 2 wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Ubezpieczony od stycznia 2014r. uzyskał prawo do emerytury górniczej w oparciu o art. 50a ust. 2 ustawy. Obecnie domaga się ustalenia prawa do „nowej” emerytury górniczej po ukończeniu 55 lat tj. w oparciu o art. 50a ust. 1 ustawy.

Sąd podziela stanowisko organu rentowego, iż ubezpieczony nie może nabyć prawa do emerytury górniczej w oparciu o art. 50a ust. 1 ustawy, pobiera już bowiem emeryturę górniczą przyznaną z uwagi na osiągnięcie wieku z art. 50a ust.2.

W uzasadnieniu do wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 marca 2013r. sygn. akt III AUa 1117/12, Sąd ten, analizując przesłanki nabycia emerytury górniczej określone w art. 50a ust. 1 i art. 50a ust. 2 ustawy wskazał, że przewidziana w art. 50a ustawy emerytalnej górnicza emerytura, której nabycie ustawodawca wiąże z osiągnięciem stosownego wieku, uzależnionego od określonego okresu pracy górniczej przewidzianej w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej – pomimo, iż warunki do jej uzyskania określono w dwóch odrębnych ustępach tego przepisu, faktycznie stanowi rodzajowo tożsame świadczenie.

W tym samym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny w Katowicach wskazał, że ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – wśród rodzajów emerytur górniczych rozróżnia emeryturę górniczą bez względu na wiek i zajmowane stanowisko w przypadku wykonywania pracy górniczej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przez co najmniej 25 lat przyznaną na podstawie jej art. 50e ust. 1 oraz przewidzianą w art. 50a emeryturę górniczą w obniżonym wieku 55 lub 50 lat przy 10 lub 15-letnim okresie pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 w ogólnym okresie ubezpieczenia górnika (20/25 lat).

Sąd orzekający podziela powyższe stanowisko, że emerytura górnicza określona w art. 50e ustawy (bez względu na wiek) oraz emerytura górnicza określona w art. 50a ustawy (ze względu na wiek) to dwa różne świadczenia. Natomiast art. 50a ust. 1 i ust. 2 ustawy odnosi się do tego samego świadczenia tj. emerytury górniczej ze względu na wiek, wskazując jedynie dwa warianty tego świadczenia.

A zatem skoro ubezpieczony jest już uprawniony do emerytury górniczej przyznanej ze względu na osiągnięcie wieku 50 lat (art. 50a ust.2) to nie może nabyć ponownie prawa do emerytury górniczej w związku z ukończeniem 55 lat (art.50a ust.1).

W konsekwencji ubezpieczony nie ma prawa do zastosowania nowej kwoty bazowej do części socjalnej świadczenia (24% kwoty bazowej).

Sąd wskazuje, że stosownie do przepisu art. 53 ust. 3 omawianej ustawy emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Zgodnie z ust. 4 przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Tym samym ubezpieczony by uzyskać prawo do wyliczenia wysokości świadczenia, z uwzględnieniem 24% nowej kwoty bazowej, winien w pierwszej kolejności spełniać warunki do przyznania prawa do emerytury na innej podstawie prawnej, niż dotychczas przyznane świadczenia. Przeliczenie określone w art. 53 ust. 4 w związku z ust. 3 ustawy dotyczy bowiem tylko sytuacji, gdy ubezpieczony pobierał wcześniej emeryturę, po czym osiąga warunki do emerytury na innej podstawie prawnej i występuje o przeliczenie emerytury w trybie art. 53 ust. 3 i 4. Powołany przepis nie znajduje zastosowania po podleganiu co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym po nabyciu prawa do emerytury, bez równoczesnego spełnienia warunków ustawowych do kolejnej emerytury. Wynika to jednoznacznie z odwołania się przez art. 53 ust. 3, a co za tym idzie także ust. 4, do sytuacji, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy.

Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 14 marca 2013r. w sprawie III AUa 88/13 (LEX nr 1289790), gdzie wskazując, że „ przepis art. 53 ust. 4 u.e.r.f.u.s. nie stanowi samoistnej podstawy do obliczenia wysokości emerytury, ale jest związany z ustaleniem prawa do świadczenia. Tylko zatem przy ustalaniu prawa do emerytury (kolejnej) jest możliwe zastosowanie tego przepisu.” Identyczny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 27 marca 2013r. w sprawie III AUa 1331/12 (LEX nr 1298940).

Reasumując ubezpieczony nie spełnia przesłanek do nabycia prawa do „nowego” świadczenia a w konsekwencji nie można również przeliczyć jego emerytury z zastosowaniem 24% nowej kwoty bazowej, pomimo przepracowania 30 miesięcy.

Z tych względów – na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – Sąd oddalił odwołanie.

(-) SSO Jolanta Łanowy – Klimek